

Nyugdíjmérleg

2002-2010

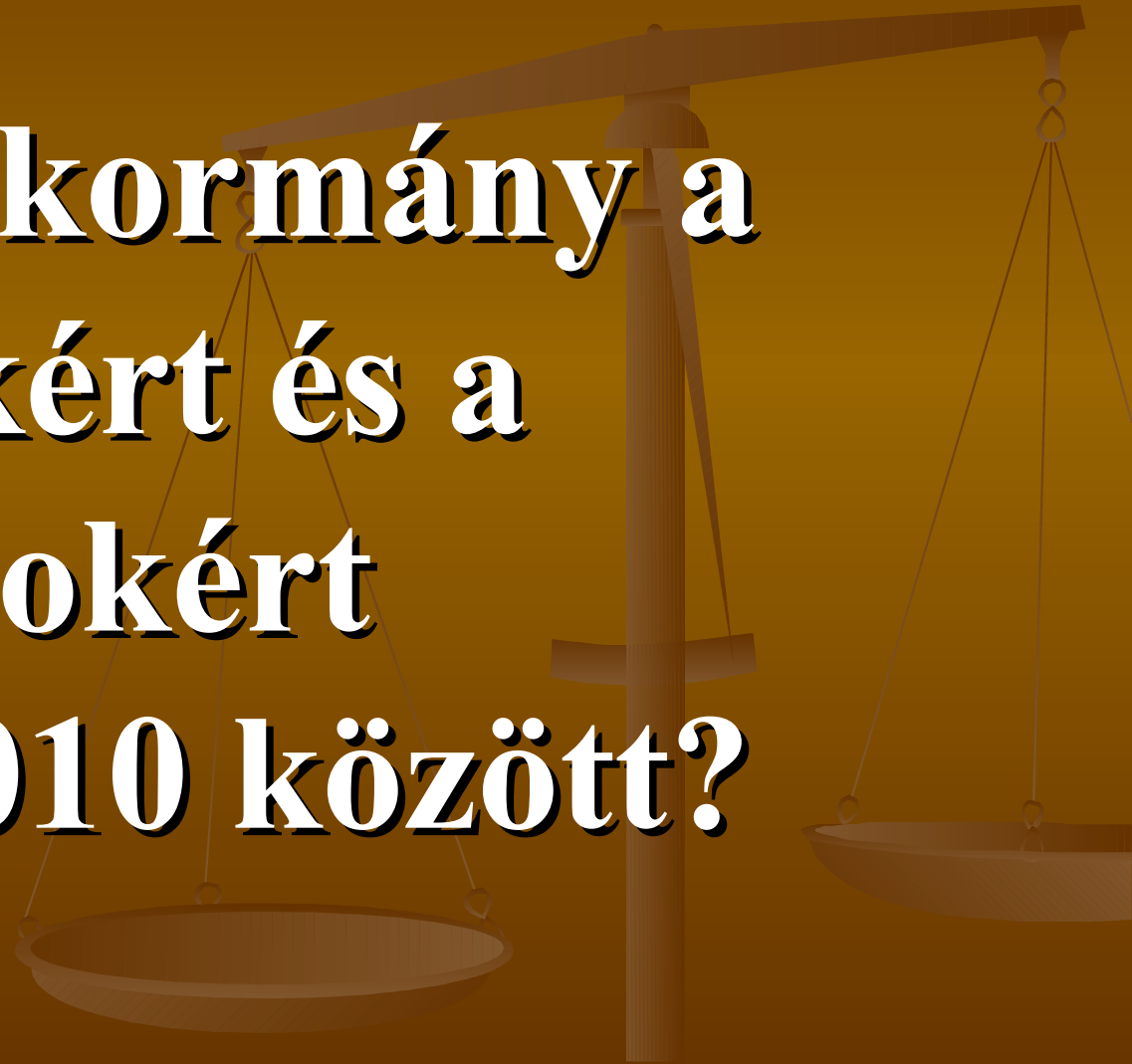
Az Idősügyi Tanács ülése 2010. január 21.

- *„Magyarországnak nincs szüksége újabb nyugdíj-reformra, az elmúlt időszak intézkedései nyomán a rendszer fenntartható.”*

/Bajnai Gordon/

Nyugdíjintézkedések

- **Mi tett a kormány a nyugdíjakért és a nyugdíjasokért 2002 és 2010 között?**

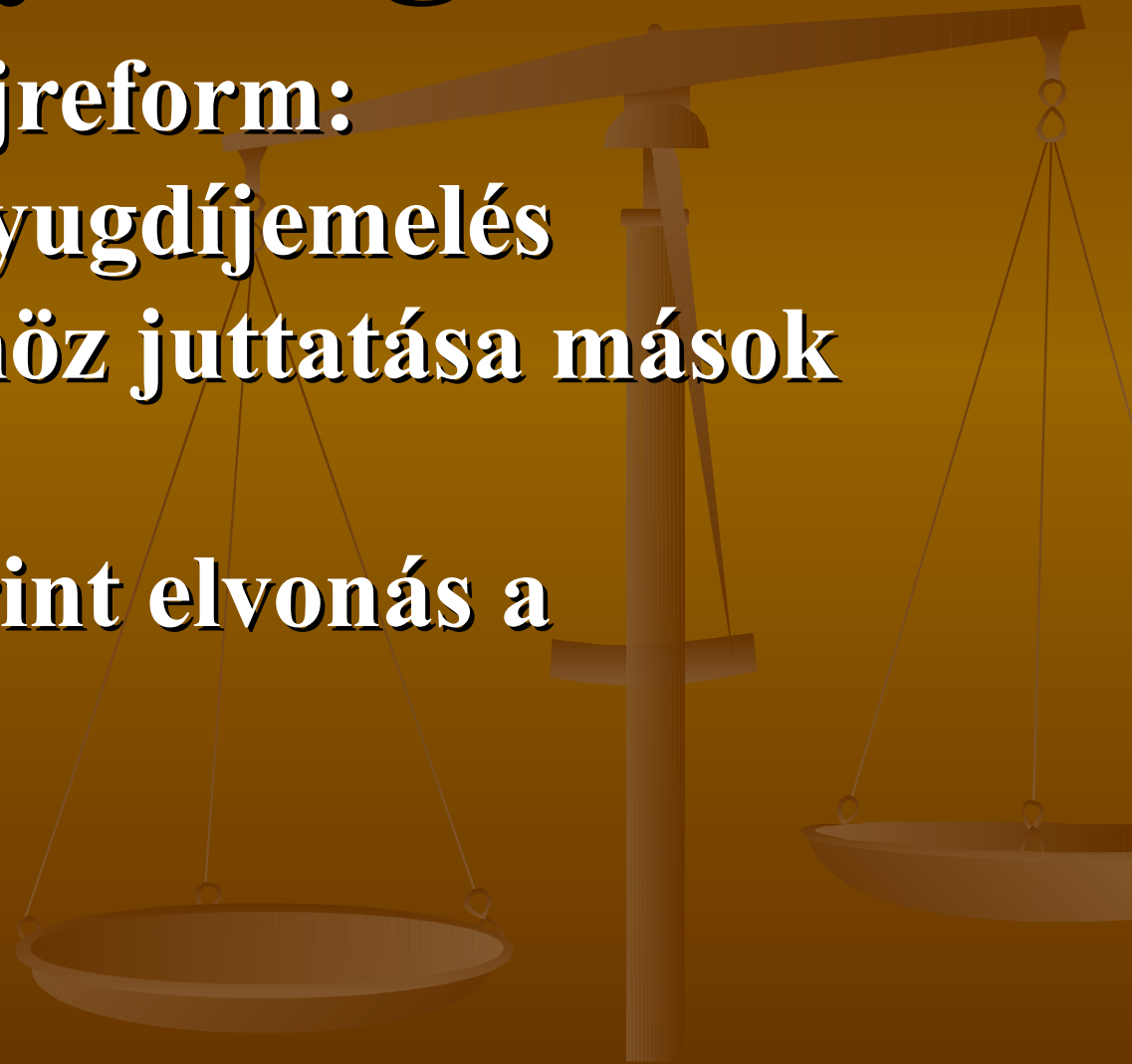

Az Orbán-kormány hagyatéka

- az érdemi időügyi érdek-egyeztetés megszüntetése
- a nyugdíjindexálás előnytelen alkalmazása
- a nyugdíjak továbbra is elmaradtak az aktívok jövedelmi viszonyához képest

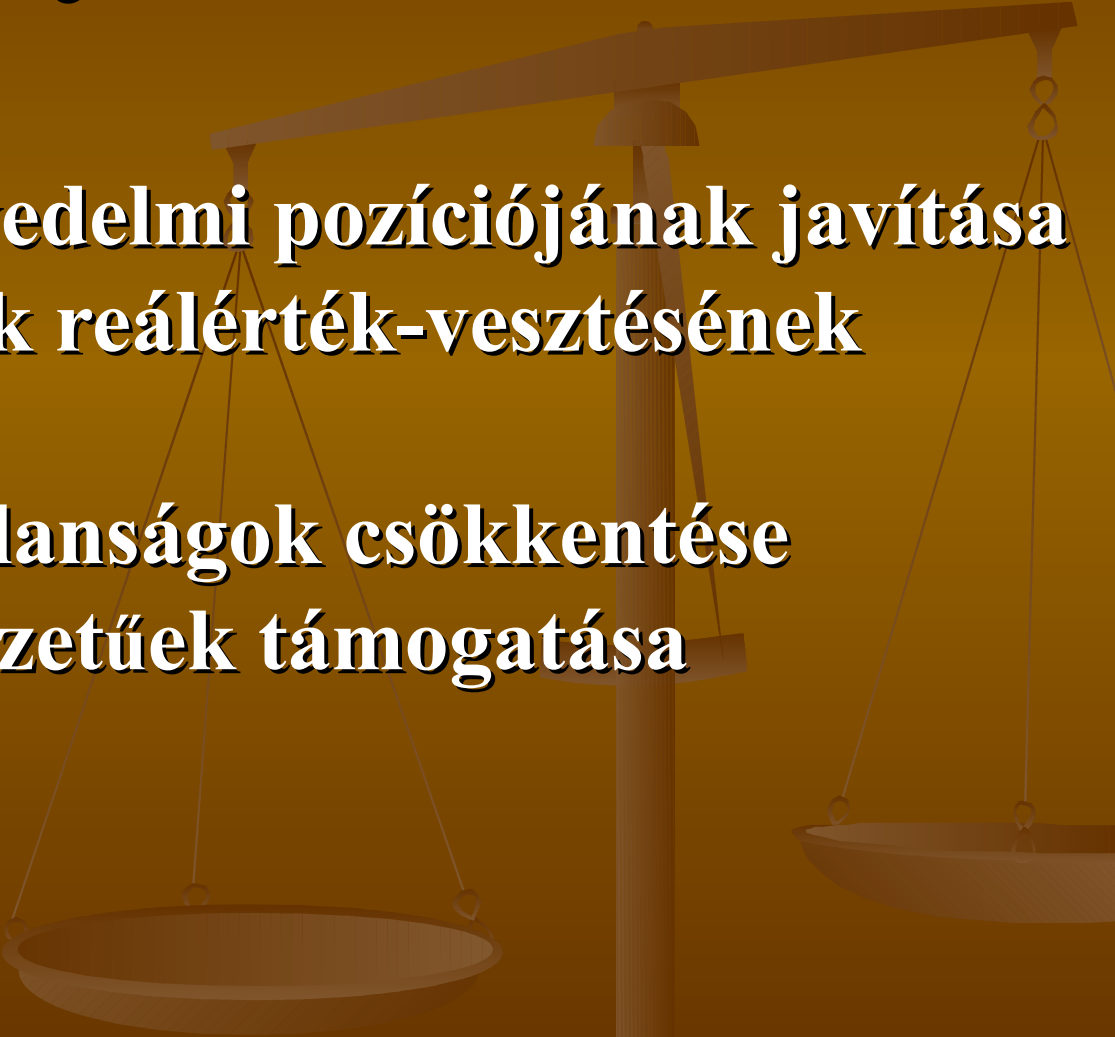
Az Orbán-kormány egyenlege

- **1999-es nyugdíjreform:**
 - differenciált nyugdíjemelés
 - egyesek előnyhöz juttatása mások kárára
 - 52 milliárd forint elvonás a nyugdíjasoktól

2002-2006-os kormányzati ciklus

■ Kiemelt célok:

- a nyugdíjasok jövedelmi pozíciójának javítása
 - korábbi időszakok reálérték-vesztésének fokozatos pótlása
 - kialakult aránytalanságok csökkentése
 - legnehezebb helyzetűek támogatása
-

2002-2006-os kormányzati ciklus

- 2002: a méltányossági nyugdíj-
megállapítás és -emelés konstrukciójának
visszaállítása
- 2003: elindul a 13. havi nyugdíj
intézményének fokozatos bevezetése
(2006: már egy teljes havi nyugdíjat jelent)

2002-2006-os kormányzati ciklus

- **2003-2004:**
a saját jogú nyugdíj mellett özvegyi nyugdíjra jogosultak ellátásának 50%-os emelése
 - **Mértéke 20%-ról 30%-ra nőtt**
-

2002-2006-os kormányzati ciklus

- Kiugróan gyors nyugdíj-növekedés
 - A nyugdíjasok teljes köre érintett
 - A nyugdíjak vásárlóértéke 12,1%-kal nőtt
-

2002-2006-os kormányzati ciklus

- A nyugdíjrendszer reformjának megalapozó időszaka
- Elindul a korhatár fölött továbbdolgozók munkában maradásának ösztönzése:
 - havi 0,5% nyugdíjnövelés (a korábbi 0,3% helyett)

2006-2010-es kormányzati ciklus

- **A nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságához szükséges reformlépések megalapozásá-nak és bevezetésének időszaka:**
 - rövidtávú kiigazítások
 - a jövő nyugdíjrendszerének megalapozása

Rövid távú intézkedések

- Kiemelt cél: a nyugdíjazás korcentrumának közelítése a nyugdíjkorhatárhoz:
 - 2008-tól szigorodtak az előrehozott nyugdíj melletti munkavégzés szabályai;
 - az előrehozott nyugdíjkonstrukció feltételeinek szigorítása (férfiak legkorábban 60 évesen);
 - 40 év vagy afeletti szolgálati idő esetén 1,5% helyett 2%-kal nő a nyugdíj összege

Rövid távú intézkedések

- **Igazságosabb nyugdíjarányok kialakítása:**
 - 2008-tól: nyugdíj-megállapítás a kereset nettósításával
 - a valorizációs szabály kedvező hatású változása
- **2008: a rokkantnyugdíjazás rendszerének korszerűsítése, a rehabilitáció fokozatos kiépítésével,**
 - rehabilitációs járadék bevezetése
 - a munkaerőpiacon maradás és a visszatérés ösztönzése

Időskori szegénységi kockázat csökkentése

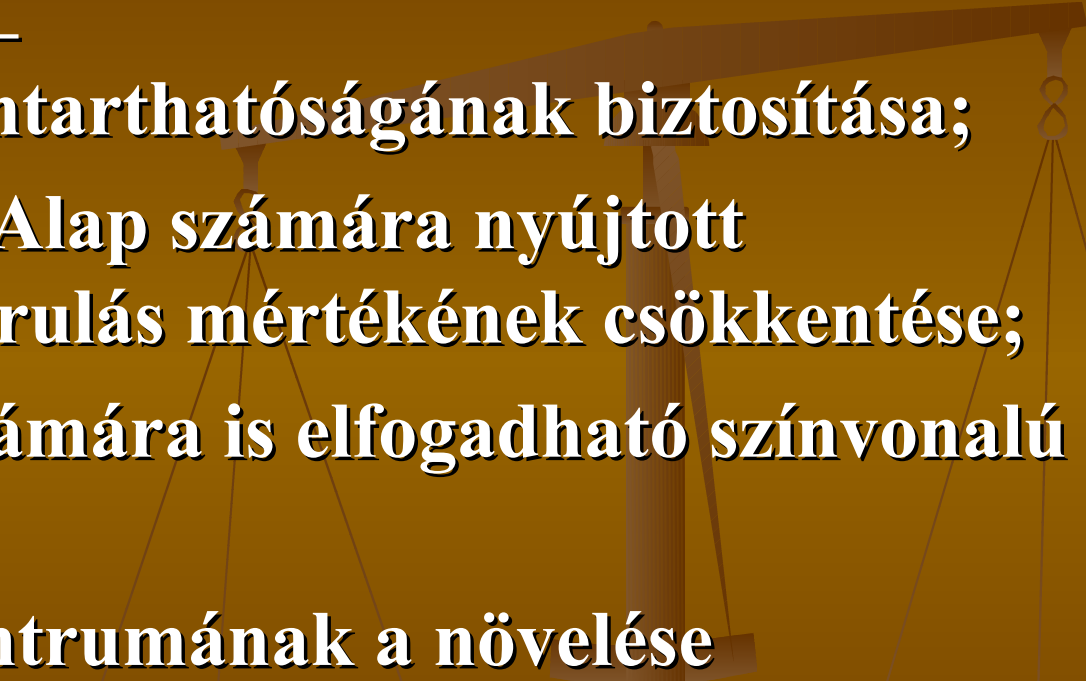
- **2008: megmarad a nyugdíjminimum intézménye és a résznyugdíj konstrukciója**
- **Időskori jövedelmi garanciát jelent:**
 - **alacsony aktívkori jövedelemmel rendelkezőknek**
 - **töredezett biztosítási életpályával rendelkező társadalmi csoportoknak**

Nyugdíjkorrekció

- 2006-ban négyéves időtartamú nyugdíjkorrekciós program indul
- Cél: a nyugdíjrendszer örökölt igazságtalanságainak csökkentése

Dátum	Intézkedés	Érintettek száma
2006-2007	50%-os özvegyi nyugdíjak emelése két lépésben (55%-ra és 60%-ra)	190 ezer fő
2007	Az 1987. decemberéig nyugdíjba vonultak nyugdíjemelése (férfiak +3%, nők +5%)	680 ezer fő
2008	Az 1991. és 1996. között nyugdíjazottak nyugdíjemelése +4%-os emelés 29 év szolgálati idő esetében, 29 év feletti szolgálati időkre: további +0,5%/év, max. 10%-ig	760 ezer fő

Nyugdíjpolitikai intézkedések a válságkezelés tükrében

- Az intézkedések célja:
 - Nyugdíjrendszer fenntarthatóságának biztosítása;
 - A Nyugdíjbiztosítási Alap számára nyújtott költségvetési hozzájárulás mértékének csökkentése;
 - A későbbi belépők számára is elfogadható színvonalú ellátást biztosítása;
 - A nyugdíjazás korcentrumának a növelése
-

Nyugdíjpolitikai intézkedések a válságkezelés tükrében

■ Intézkedések:

- A 2009. évi 13. havi nyugdíj első részének korlátozása, a második részének megvonása

- A 2009. évi nyugdíjkorrekció átütemezése,

- A 2010. évi nyugdíjkorrekció elhalasztása

- A korhatár 65 évre történő emelésének felgyorsítása

(2012-től, évente fél évvel, nők és férfiak esetében eltérő korcsoportokkal indítva, eltolva)

- Az előrehozott nyugdíjazáshoz kötődő malus szabályozás szigorításának gyorsított bevezetése

- A nyugdíjazás általános feltétele a jövedelemszerző, biztosítási jogviszony megszüntetése

Változások - 2010

- **A Nyugdíjindexálás szabályainak változása:**
 - **Cél: a nyugdíjak vásárlóértékének megőrzése**
 - * **3%-nál kisebb GDP növekedés alatt:**
 - árkövető indexálás;
 - * **3-4%-os GDP növekedés esetén:**
 - 80%-ban ár-, 20%-ban bérkövető indexálás;
 - * **4-5%-os GDP növekedés esetén:**
 - 60%-ban ár-, 40%-ban bérkövető indexálás;
 - * **5% feletti GDP növekedés esetén:**
 - 50%-ban ár-, 50%-ban bérkövető,
- svájci indexálás alkalmazandó az éves nyugdíjemeléseknél.

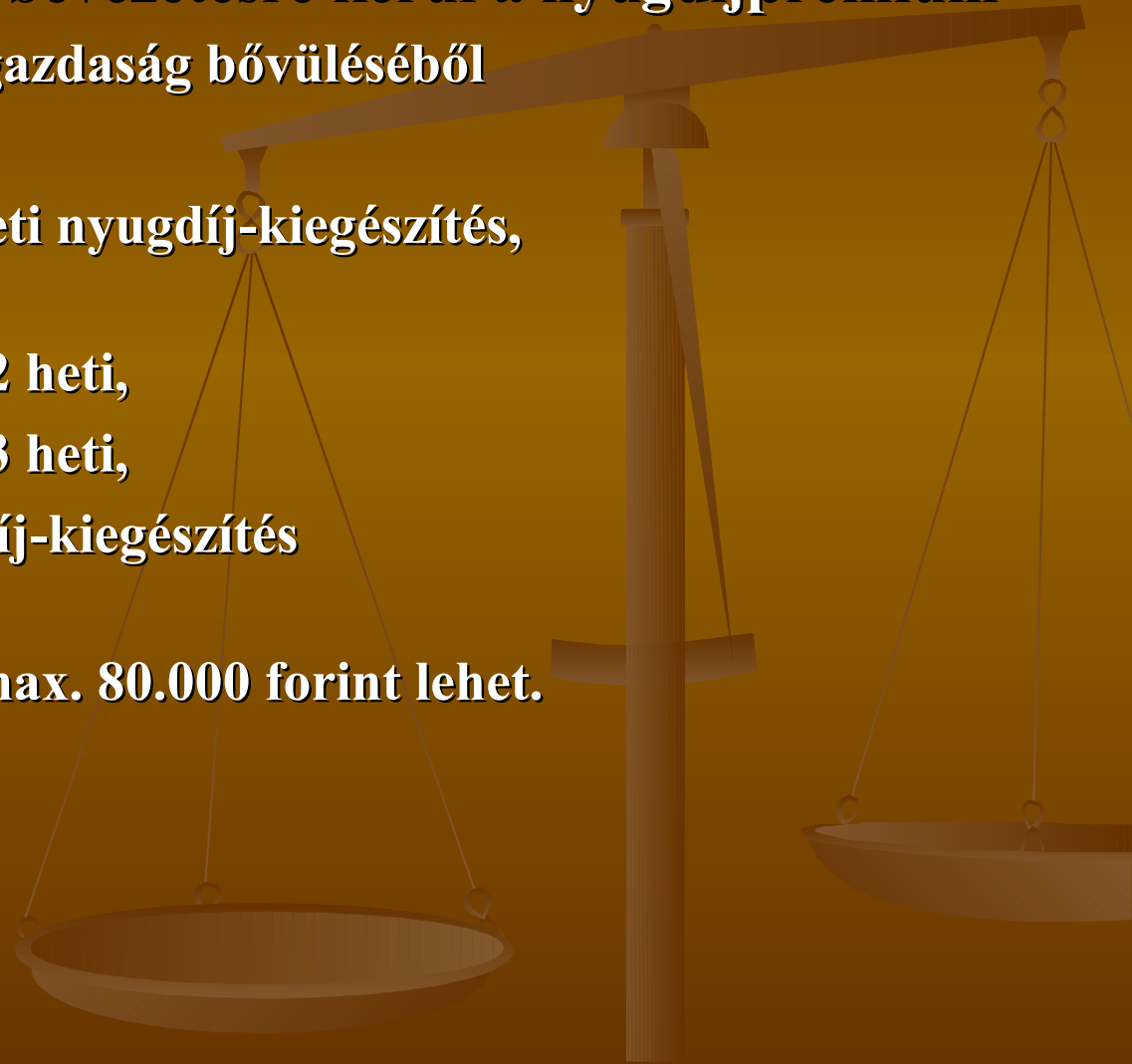
Változások - 2010

- Folytatódik a nyugdíjkorrekció
- Érintettek száma: ~ 1 millió fő:

Dátum	Intézkedés	Érintettek száma
2010	Az 1988 – 1990 között nyugdíjazottak nyugdíjemelése +2%-os emelés	320 ezer fő
2010	Az 1992 – 1995 között nyugdíjazottak nyugdíjemelése +4%-os emelés	490 ezer fő
2010	Az 1997 – 1998-ban nyugdíjazottak nyugdíjemelése +4%-os emelés	160 ezer fő

Változások - 2010

- A 13. havi nyugdíj helyett bevezetésre kerül a nyugdíjprémium
 - A nyugdíjasok részesedése a gazdaság bővüléséből
 - Ha a GDP várható értéke:
 - 3,5%–4,5% között van: 1 heti nyugdíj-kiegészítés, de maximum 20.000 forint
 - ha 4,5%–5,5% között van: 2 heti,
 - ha 5,5%–6,5% között van: 3 heti,
 - ha 6,5% felett: 4 heti nyugdíj-kiegészítés jár év végén.
- A nyugdíjprémium összege: max. 80.000 forint lehet.

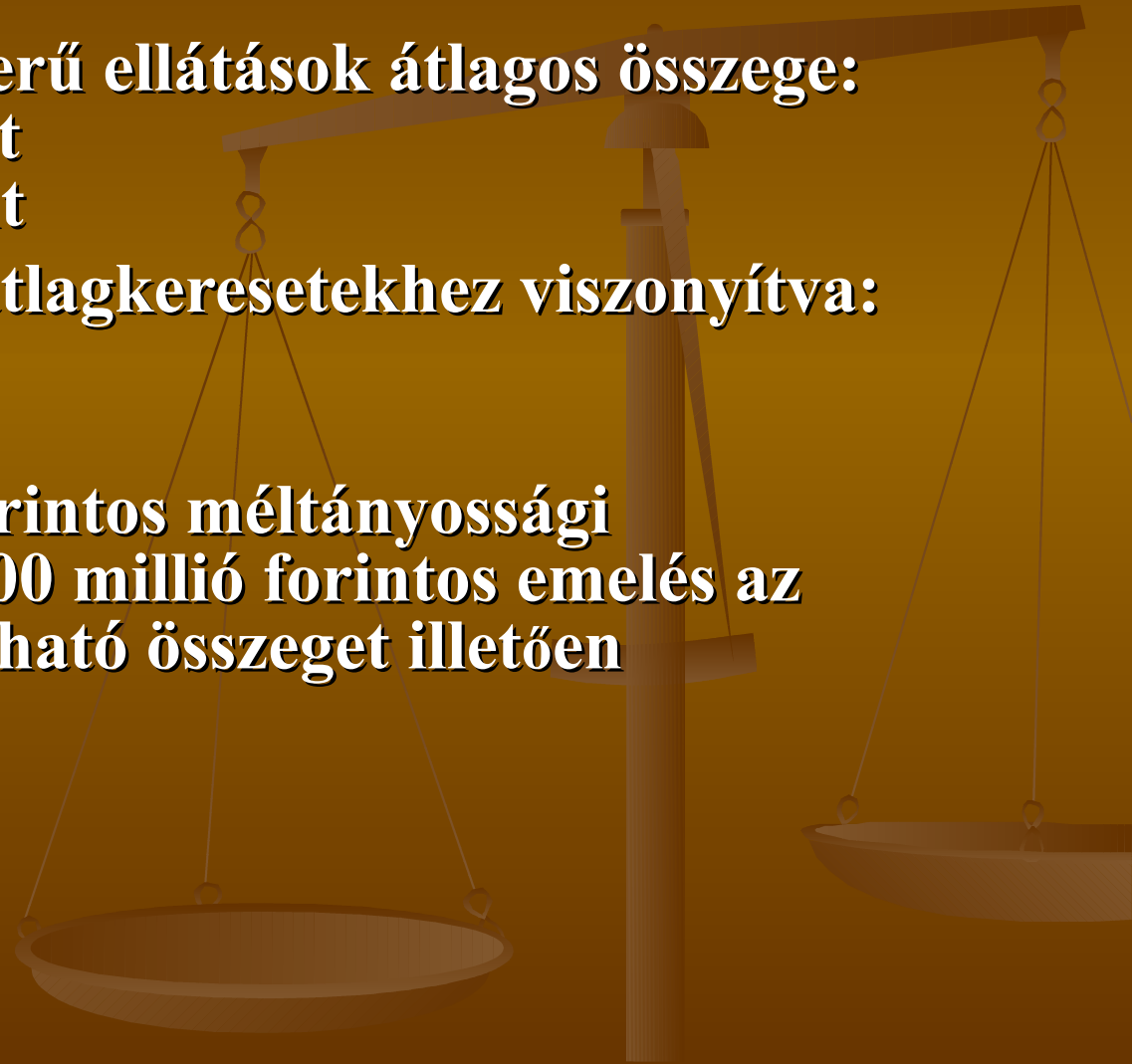
Változások - 2010

- Szépkorúak jubileumi juttatása
- A magas életkort betöltők köszöntését anyagi megbecsülés kíséri

Bevezetés éve	Juttatásban részesülő korosztályok	Juttatás összege
2009. év	100 évesek és idősebbek	100 ezer Ft
2010. év	95 és 96-99 évesek	95 ezer Ft
2010. év	100 évesek	100 ezer Ft
2011. év	90 és 91-94 évesek	90 ezer Ft
2011. év	95 évesek	95 ezer Ft
2011. év	100 évesek	100 ezer Ft

Eredmények számokban

- 2010-ben a világgazdasági válság ellenére is több mint 32%-kal lesz magasabb a nyugdíjak vásárlóértéke, mint 2001-ben
- A nyugdíj és nyugdíjszerű ellátások átlagos összege:
2001-ben: 38 ezer forint
2008-ban: 84 ezer forint
- Az átlagos nyugdíj az átlagkeresetekhez viszonyítva:
2002-ben: 57,3%-a
2008-ban: 69,1%-a
- 2009-ben: 200 millió forintos méltányossági nyugdíjkeret-emelés, 300 millió forintos emelés az egyszeri segélyre fordítható összeget illetően

Egyensúlykörüli állapot

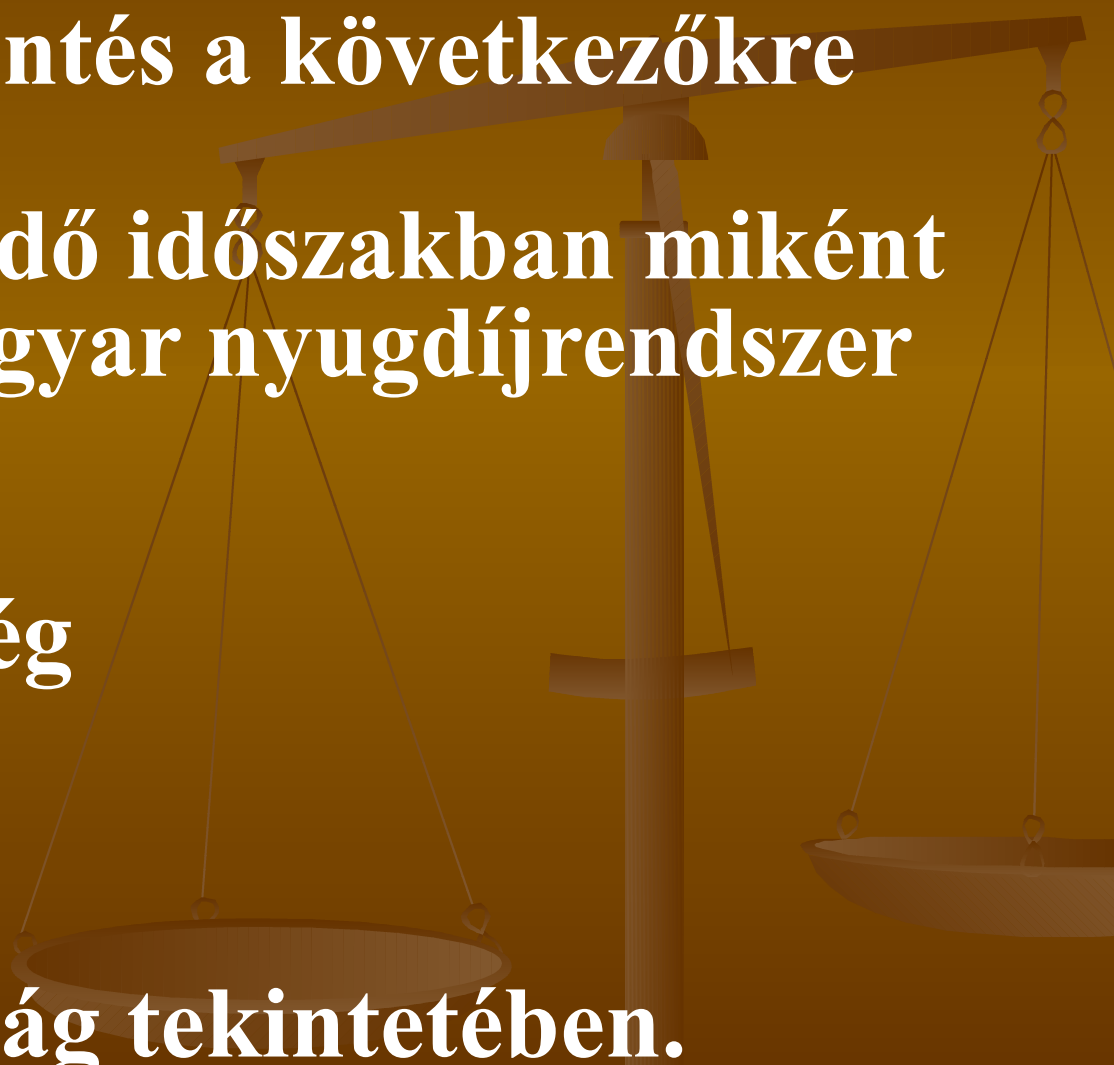
- A 2007-2010 közötti intézkedések várható, hosszú távú hatása:
 - 2020 körül egyensúlyi állapotba kerül a Nyugdíjbiztosítási Alap
- A 2030-2040 közötti időszakra prognosztizálható demográfiai folyamatok alakulása a nyugdíjmodell újragondolását indokolja majd
- Ezt hivatott előkészíteni a NYIKA, a Nyugdíj és Időskor Kerekasztal munkája

Nyugdíj és Időskor Kerekasztal

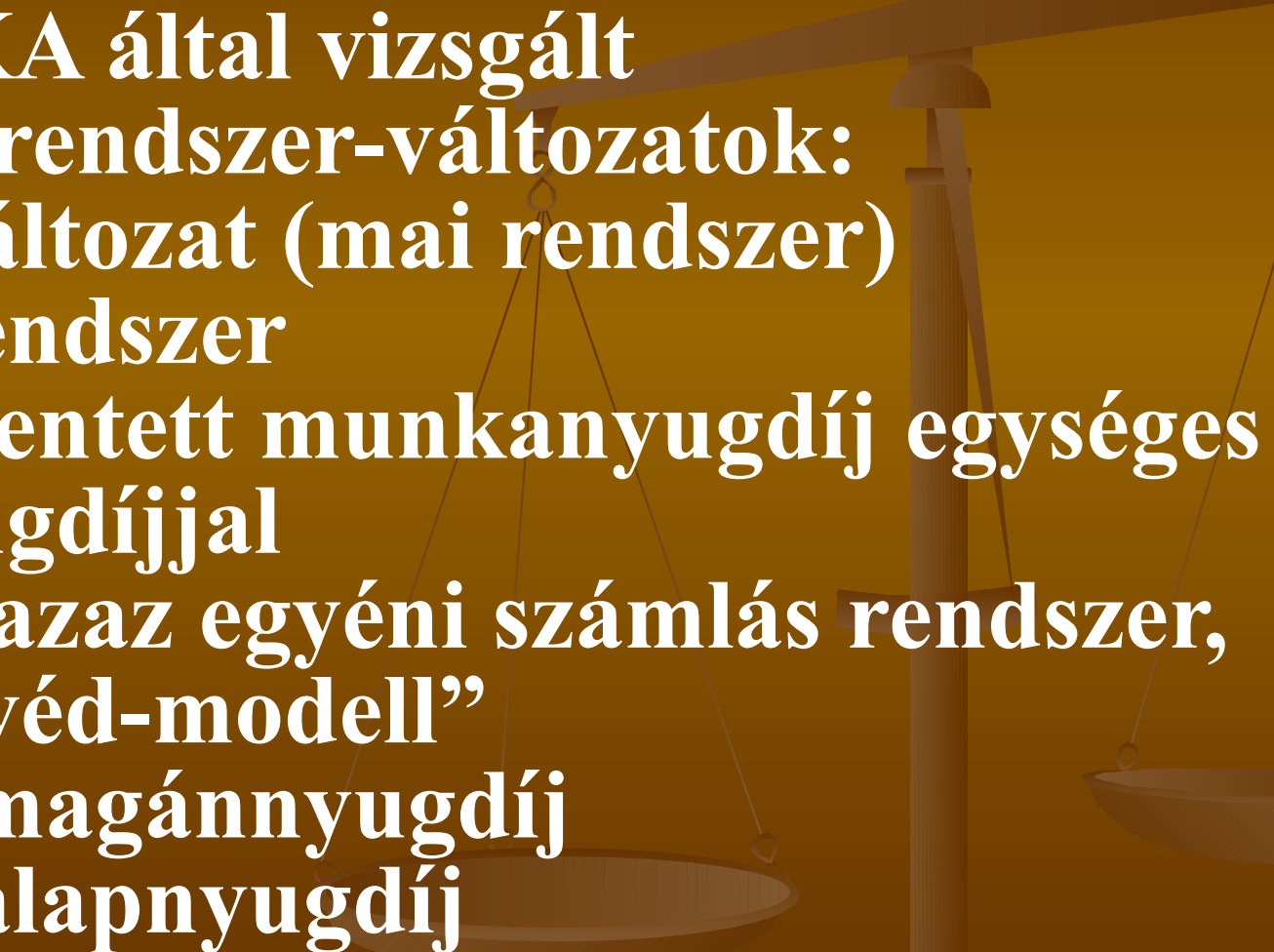
- Alakult: 2007-ben, miniszterelnöki kezdeményezésre
- Független, szakértőkből álló testület
- Feladata:
 - megvizsgálni a következő évtizedekre elképzelhető nyugdíjrendszereket
 - elemezni a nyugdíjjal és időskorral kapcsolatos lényeges kérdéseket
- A tagok és szakértők díjazás nélkül végezték feladatukat

Nyugdíj és Időskor Kerekasztal

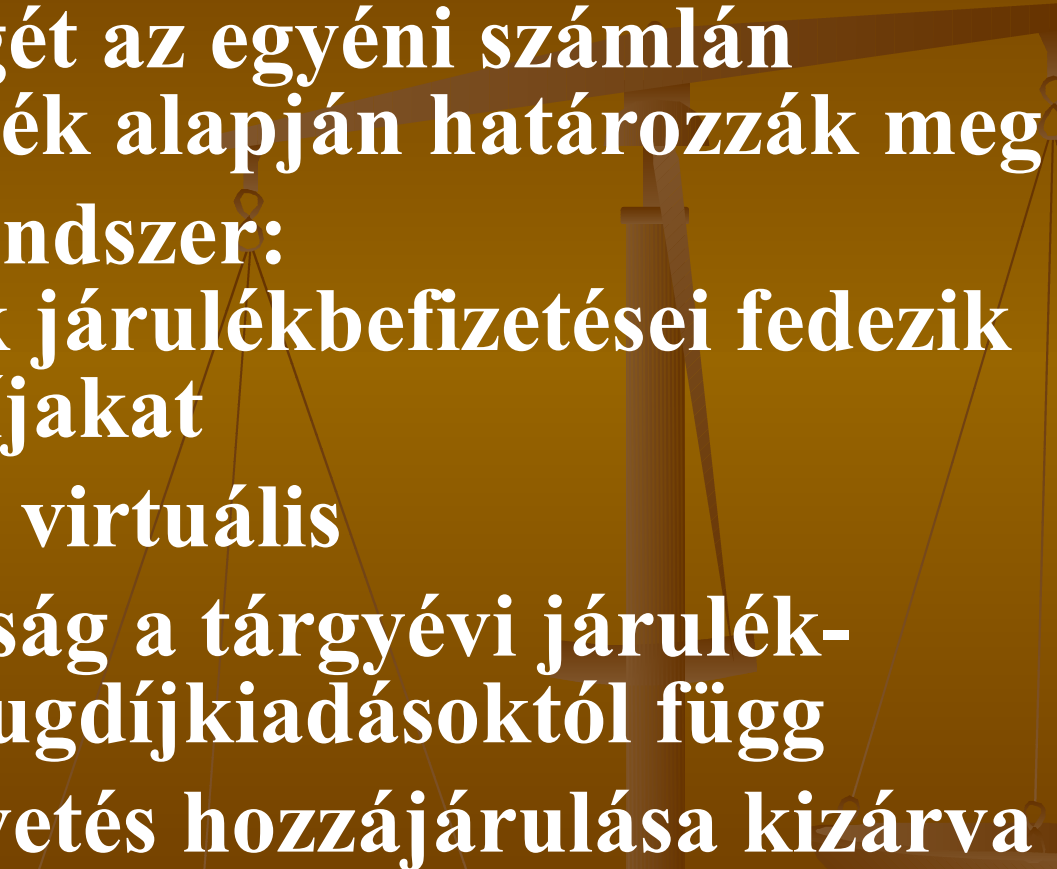
- Az elkészült jelentés a következőkre összpontosít:
 - A 2050-ig terjedő időszakban miként javíthatók a magyar nyugdíjrendszer jellemzői:
 - igazságosság,
 - áttekinthetőség
 - finanszírozás
 - lefedettség
 - megfelelőség
 - fenntarthatóság tekintetében.

Nyugdíj és Időskor Kerekasztal

- A NYIKA által vizsgált nyugdíjrendszer-változatok:
 - Alapváltozat (mai rendszer)
 - Pontrendszer
 - Csökkentett munkanyugdíj egységes alapnyugdíjjal
 - NDC, azaz egyéni számlás rendszer, alias „svéd-modell”
 - Csak magánnyugdíj
 - Csak alapnyugdíj
-

Mit érdemes tudni a „svéd-modellről”?

- Egyéni számlás rendszer:
 - a nyugdíj összegét az egyéni számlán felhalmozott járulék alapján határozzák meg
 - Felosztó-kirovó rendszer:
 - az éppen aktívak járulékbefizetései fedezik a kifizetett nyugdíjakat
 - Az egyéni számla: virtuális
 - A finanszírozhatóság a tárgyévi járulékbefizetésektől és nyugdíjkiadásoktól függ
 - Az állami költségvetés hozzájárulása kizárva
-

A rendszer „buktatói”

- A virtuális egyéni számlás nyugdíjmodell biztosítja a legalacsonyabb induló nyugdíjat
- A már megállapított nyugdíjak összege is csökkenhet, ha a rendszer egyensúlyát mindenáron biztosítani akarjuk
- Ha az évek folyamán nem realizálódik a minimum összegnek megfelelő nyugdíj, az egyén csak 70 éves korában mehet nyugdíjba

15-20%-kal kevesebb nyugdíj

Relatív nyugdíjak mértéke a különböző nyugdíjrendszer-változatokban

Az 1954 és 1989 között születettek várható relatív nyugdíja 68 éves korukban,
azaz 2022 és 2057 között (nulladik, első és második pillér együtt)

Százalék

0. Alapváltozat (mai rendszer)

1. Pontrendszer

2. Csökkentett munkanyugdíj
egységes alapnyugdíjjal

3. A svéd NDC rendszer
(egyéni számlás)

4. Csak magánnyugdíj

5. Csak alapnyugdíj

40 45 50 55 60 65 70

Relatív nyugdíj: nyugdíj az adott év nettó átlagkeresete százalékában

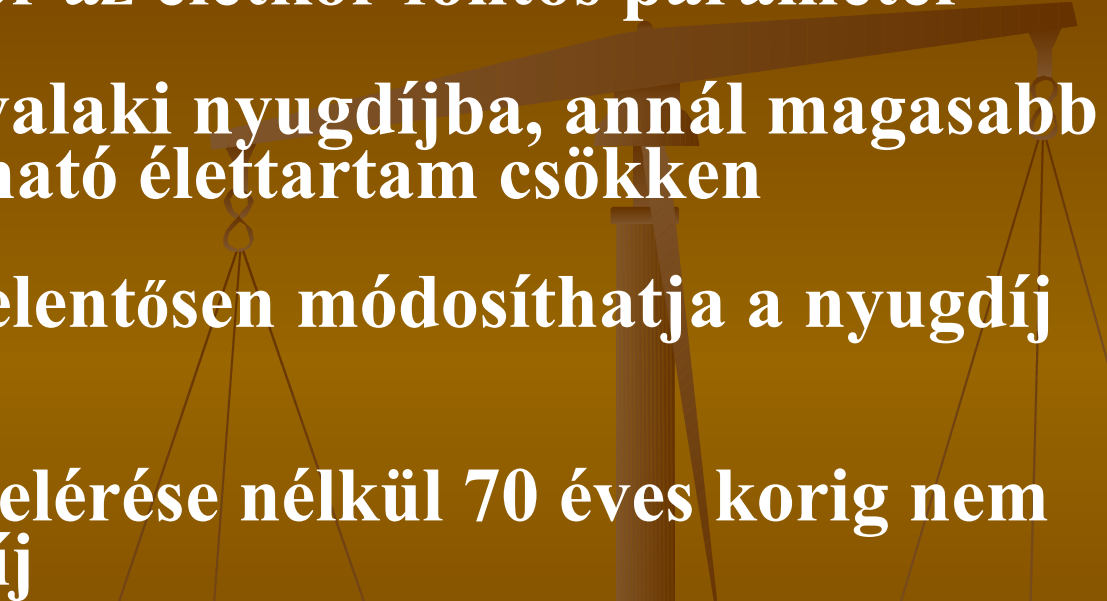
Forrás: NYIKA

Kiszámítható-e az NDC?

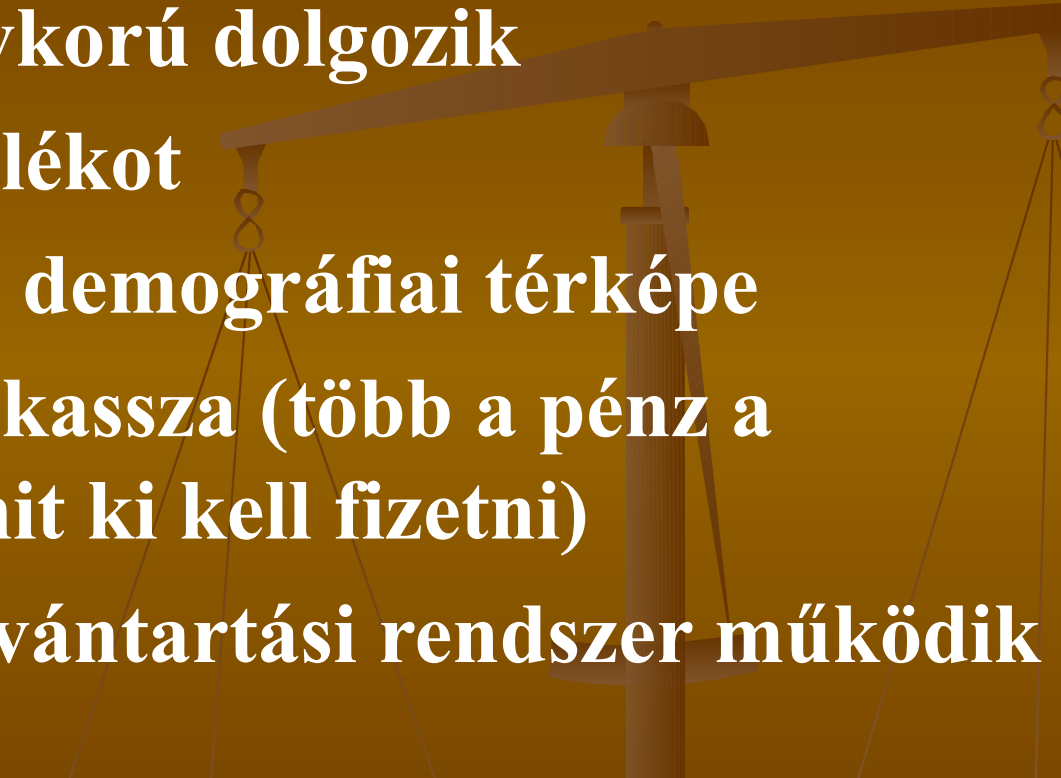
- Hiába az egyéni számla, nem lehet egyenesen következtetni a várható nyugdíjra, mert az függ:
 - az évenkénti virtuális hozamtól,
 - a nyugdíjazáskor várható élettartamtól
- Az NDC rendszernek nincs nyugdíj ígérete, sok a beavatkozási lehetőség
- Pl. a várható élettartam növelése csökkenti a nyugdíjat
- A rendszer esetleges finanszírozási problémái veszélyeztetik az időskori jövedelembiztonságot

Rugalmas-e az NDC?

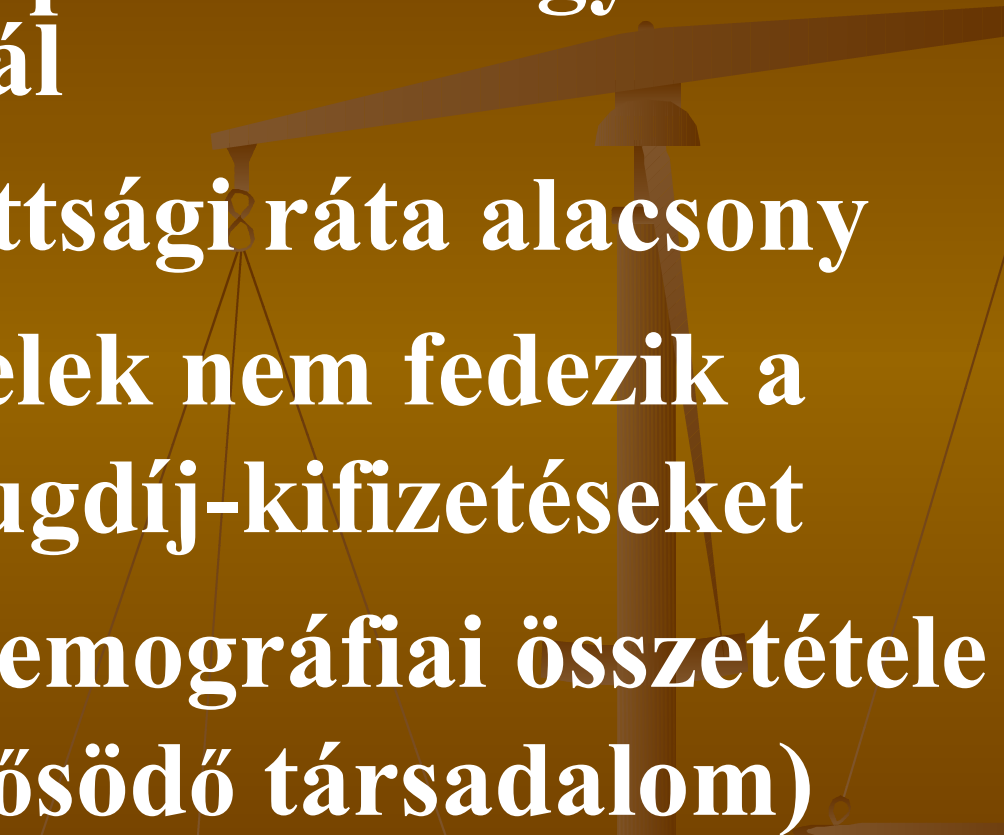
■ A rugalmasság korlátja:

- nyugdíjba vonuláskor az életkor fontos paraméter
 - minél később megy valaki nyugdíjba, annál magasabb a juttatás, mert a várható élettartam csökken
 - egy évnyi eltérés is jelentősen módosíthatja a nyugdíj összegét
 - a minimális nyugdíj elérése nélkül 70 éves korig nem vehető igénybe nyugdíj
-

Mikor vezethető be a svéd modell?

- Amikor magas a foglalkoztatottság
 - Szinte minden aktívkorú dolgozik
 - Mindenki fizet járulékot
 - Fiatal a társadalom demográfiai térképe
 - Szuficites a nyugdíjkassza (több a pénz a kasszában, mint amit ki kell fizetni)
 - Professzionális nyilvántartási rendszer működik (hibát nem tolerál).
-

Mi a helyzet nálunk?

- A világ, az európai és a magyar gazdaság stagnál
 - A foglalkoztatottsági ráta alacsony
 - A járulékbevételek nem fedezik a mindenkori nyugdíj-kifizetéseket
 - A társadalom demográfiai összetétele kedvezőtlen (idősödő társadalom)
-

„Svéd-modell” magyar módra

- Magyarországon a már megállapított nyugdíjakat folyamatosan finanszírozni kell
- Az állami hozzájárulás aránya jelentős
- A kötelező magán-nyugdíjpénztári tagdíjak miatt kieső bevétel a nyugdíjkiadások 12%-a:
 - ezt a költségvetés téríti meg
- Az állami finanszírozás kivonása esetén, az NDC rendszer két módon tartható fenn:
 - a már nyugdíjban lévőknek jelentősen csökken a nyugdíja
 - a járulék mértékének növelése
- Mindkét megoldás jelentős társadalmi-gazdasági feszültséggel járna

Mi nincs a „svéd-modellben”?

- **Nincs özvegyi nyugdíj**
 - nyugdíjba vonulás előtti halál esetén a befizetett járulék elveszik
- **Nincs árvaellátás sem**
 - gyerekeségély ugyan van (nem járulékfizető után járó juttatás)
- **Nem adómentes a nyugdíj, azaz ADÓ-t kell utána fizetni**

Az Idősügyi Tanács ülése

2010. január 21.

■ *„A nyugdíjrendszer nem versenyautó, amit kézfékes fordulóval megfordítanak egy kanyarban. A nyugdíjrendszer inkább a tankhajóhoz hasonlít, ahol egy fordulást jó előre meg kell tervezni, és aztán nagyon óvatosan, precízen végrehajtani, mert nagyon nagy baj lehet, ha rángatjuk a kormányt. ”*

/Bajnai Gordon/

Köszönöm a figyelmet!

www.korozs.hu

www.idosugy.hu

